

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 4 octombrie 2007

în Cauza Năstase-Silivestru împotriva României

(Cererea nr. 74785/01)

Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Năstase-Silivestru împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Domnii B.M. Zupančič, președinte,

C. Bîrsan,

Doamna E. Fura-Sandström,

Domnii E. Myjer,

David Thor Björgvinsson

Doamnele I. Ziemele,

I. Berro-Lefevre, judecători,

și domnul S. Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 13 septembrie 2007,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 74785/01, introdusă împotriva României, prin care o cetățeană a acestui stat, doamna Georgeta Năstase-Silivestru (*reclamanta*), a sesizat Curtea la data de 5 martie 2001 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanta a fost reprezentată de domnul D. Rădescu, avocat în București, Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul R. H. Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamanta se plânge că nu a fost chemată în justiție "imediat" după arestarea sa în fața unui magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare, în sensul art. 5 alin. 3 din Convenție și că a suferit o atingere adusă dreptului său la respectarea corespondenței sale cu familia, cu încălcarea art. 8 din Convenție.

4. Printr-o decizie din 4 ianuarie 2007 Curtea a decis să adauge la fond excepția de neepuizare a căilor de atac interne privind plângerea întemeiată pe art. 8 din Convenție și a declarat cererea parțial admisibilă.

5. Atât reclamanta cât și Guvernul au depus observații scrise pe fondul cauzei (art. 59 alin. 1 din regulament).

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

6. Reclamanta s-a născut în anul 1953 și locuiește la Eforie Sud.

1. Arestul preventiv al reclamantei

7. Prin ordonanțele din 22 și 24 noiembrie 2000 ale unui procuror de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, reclamanta, bănuită de înșelăciune și de uz de fals, a fost reținută pentru 24 de ore și respectiv, după ce a fost pusă în libertate, arestată preventiv pentru 30 de zile, cu aplicarea art. 148 lit. h) din codul de procedură penală.

8. Printr-o sentință din 5 decembrie 2000 a Tribunalului București, recursul reclamantei împotriva ordonanței Parchetului din 24 noiembrie 2000 a fost trimis spre examinare la Judecătoria București competentă în materie.

9. Printr-o sentință din 12 decembrie 2000 Judecătoria București a admis recursul reclamantei și a decis punerea sa în libertate, considerând că arestarea nu era necesară în cazul în speță. Printr-o decizie din 21 decembrie 2000 Tribunalul București a admis recursul Parchetului și a confirmat temeinicia mandatului de arest preventiv din 24 noiembrie 2000.

10. Din dosar reiese că astăzi procedura penală pe fond împotriva reclamantei este încă în curs.

2. Corespondența dintre reclamantă și familia sa

11. La 24 noiembrie 2000, cu ocazia arestului său preventiv, personalul din arestul poliției București unde a fost închisă reclamanta i-a prezentat acesteia o declarație

dactilografată de două pagini cuprinzând drepturile, obligațiile și interdicțiile aplicabile deținuților. În privința corespondenței în această declarație figura interdicția "de a trimite sau de a primi corespondență sau alte obiecte, cu excepția celor la care [deținutul] are dreptul, pe alte căi decât cele autorizate". Declarația prezentată de Guvern poartă semnătura reclamantei, dar niciuna din mențiunile scrise de mână ("am citit"/"mi s-a citit") care trebuia să figureze acolo.

12. La o dată necunoscută unul din avocații reclamantei a fost informați de aceasta că scrisorile și cărțile poștale pe care le-a trimis sau primit erau rupte de personalul locului de detenție. Pentru a obține clarificări, avocatul a scris la Ministerul de Interne și a cerut informații asupra dispozițiilor legale aplicabile în materie de corespondență a deținuților arestați preventiv.

13. Printr-o scrisoare din 26 februarie 2001 colonelul A.T.J. de la Ministerul de Interne i-a răspuns că această materie era reglementată de instrucțiunile nr. 901 din 10 mai 1999 ale Ministerului de Interne ("instrucțiunile nr. 901") redactate în conformitate cu legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor și cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului, dar că nu era în măsură să-i predea un exemplar, dat fiind caracterul confidențial al acestor instrucțiuni, care reglementau activitatea internă a serviciilor respective și operațiunile legate de urmărirea penală și de transferul deținuților.

14. Colonelul a indicat prin aceeași scrisoare că potrivit art. 32 din instrucțiunile citate anterior deținuții arestat preventiv aveau dreptul la corespondență, cu condiția acordului autorităților de urmărire penală. El a precizat că conform art. 20 din legea nr. 23/1969 citată anterior corespondența al cărei conținut era considerat inadecvat în procesul de reeducare a unui deținut era reținută și păstrată de penitenciar până la punerea

în libertate a interesatului și a confirmat că în afara unui pachet ce i-a fost aprobat reclamanta a primit trei scrisori care îi puteau fi predate în orice clipă la cerere. De altfel colonelul a adăugat că potrivit art. 47 din instrucțiunile nr. 901 persoanelor aflate în arest preventiv le era interzis să trimită sau să primească corespondența pe alte căi decât cele autorizate.

15. Cele trei scrisori menționate anterior fuseseră trimise de familia reclamantei.

16. Potrivit declarației reclamantei avocatul său a depus o plângere împotriva procurorului însărcinat cu urmărirea penală, A.S. și împotriva colonelului I.G. de la locul de detenție, având drept obiect între altele preținsele atingeri aduse drepturilor la apărare și legalității urmăririi, ingerința menționată anterior în dreptul său la corespondență. În opinia avocatului reclamantei, cu prilejul prezentării dosarului penal, procurorul A.S. a ordonat colonelului I.G. să rupă plângerile olografe ale reclamantei și avocatului său, precum și corespondența cu familia sa; la o dată ulterioară reclamanta a trebuit să-și retragă plângerea penală.

17. Conform declarației Guvernului la data de 7 februarie 2001 a fost depusă o plângere în numele reclamantei împotriva procurorilor A.S. și B.O., desemnați cu urmărirea împotriva sa sub acuzațiile de fals și sustragere și distrugere de documente aflate în posesia autorităților. Se invoca în special încălcarea dreptului său la apărare și a dispozițiilor de procedură penală ce reglementează urmărirea penală.

18. Din dosar reiese că la 14 februarie 2001 reclamanta a declarat în fața procurorilor desemnați să se ocupe de plângerea penală menționată anterior că aceasta fusese semnată de unul din avocați și că ea nu dorea să contrasemneze sau să continue

această procedură. Prin urmare, prin două decizii ale Parchetului competent din 20 februarie și 30 aprilie 2001, plângerea respectivă a fost clasată.

19. La 30 martie 2001 colonelul I.G. a întocmit un proces-verbal semnat de reclamantă și avocatul său, menționând predarea către acesta, conform cererii reclamantei, a patru scrisori, din care una datată 26 martie 2001, trimise interesatei de familia sa. Procesul-verbal preciza că scrisorile respective erau deschise și nu conțineau niciun fel de corespondență în momentul predării. Potrivit Guvernului, care se sprijină pe o scrisoare din 22 decembrie 2004 a Ministerului de Interne, scrisorile respective fuseseră deschise de reclamantă care a păstrat conținutul scrisorilor.

20. Printr-o rezoluție din 27 aprilie 2001, comunicată reclamantei la 3 mai 2001, Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a dispus neînceperea urmăririi în privința unei noi plângeri depuse de reclamantă la 17 aprilie 2001 împotriva procurorului A.S. pe motiv că nu primise niciun răspuns la plângerile sale anterioare și că A.S. nu admisesese cererea sa de administrare a probelor apărării.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ PERTINENTE

1. Dispozițiile referitoare la arestul preventiv dispus de un procuror

21. În temeiul articolelor 146, 148, 149 și 155 din codul de procedură penală, așa cum erau redactate la vremea comiterii faptelor, înainte de modificarea codului prin legea nr. 281 din 24 iunie 2003 și prin ordonanțele de urgență ale Guvernului nr. 66 din 10 iulie 2003 și 109 din 24 octombrie 2003, procurorul era competent să dispună arestarea preventivă a unui acuzat sau inculpat pe o perioadă care nu putea depăși 30 de zile fără ca această măsură să fie prelungită de instanța competentă.

22. După intrarea în vigoare în 2003 a dispozițiilor legale menționate anterior instanțele sunt singurele competente să decidă asupra arestării preventive a unui acuzat sau inculpat.

2. Dispoziții referitoare la dreptul persoanelor arestate preventiv la respectarea corespondenței lor

23. Legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor cu închisoarea reglementa la acea vreme dreptul la corespondență al deținuților arestați preventiv sau condamnați, mai înainte ca dispozițiile sale privind corespondența să fie abrogate prin ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56/2003, publicată în Monitorul Oficial din 27 iunie 2003. Articolele pertinente ale legii nr. 23/1969 prevăd următoarele:

Articolul 20

« Corespondența, cărțile, ziarele și revistele, al căror conținut este apreciat de comandantul penitenciarului ca necorespunzător procesului de reeducare al condamnatului, se rețin și se păstrează la locul de deținere, predându-i-se acestuia la punerea în libertate.

Corespondența cu conținut necorespunzător se înaintează, dacă este cazul, organelor competente. »

Articolul 44

« Arestații preventiv (...) pot trimite și primi corespondența, cu aprobarea organelor de urmărire penală. Ei au dreptul să trimită scrisori închise organului care efectuează urmărirea penală, procurorului care supraveghează activitatea de urmărire penală, procurorului șef al unității de procuratură, procurorului ierarhic superior al acestuia, precum și altor organe. »

24. Instrucțiunile nr. 901 din 10 mai 1999 ale Ministerului de Interne privind organizarea și funcționarea încăperilor de arest preventiv ("instrucțiunile nr. 901") nu au fost publicate. Potrivit observațiilor Guvernului articolele pertinente ale acestor instrucțiuni prevedeau următoarele:

Articolul 31

« (1) Deținuții pot primi pachete cu alimente (...) »

(2) Înainte de a fi predate deținuților, pachetele sunt verificate de polițistul desemnat cu primirea lor în vederea eliminării posibilității ca deținuții să primească obiecte, documente, substanțe sau alte bunuri interzise (...) »

Articolul 32

« Deținuții au dreptul la corespondență cu familia lor sau cu alte persoane cu condiția să aibă acordul autorităților desemnate cu urmărirea.

Corespondența se poate trimite prin cărți poștale pe care deținuții le pot procura personal sau care le pot fi trimise de familia lor sau, în lipsa mijloacelor financiare, de administrația locului de detenție. »

Articolul 47

« Persoanelor aflate în arest preventiv li se interzice (...) să trimită sau să primească corespondență sau alte obiecte pe alte căi decât cele autorizate. »

25. Articolul 195 cod penal referitor la violarea secretului corespondenței prevede următoarele:

« (1) Deschiderea unei corespondențe adresate altuia (...), fără drept, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează sustragerea, distrugerea sau reținerea unei corespondențe, precum și divulgarea conținutului unei corespondențe (...);

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. »

ÎN DREPT

I. Asupra pretinsei încălcări a art. 5 alin. 3 din Convenție

26. Reclamanta se plânge în substanță de faptul că nu a fost prezentată în fața unui magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare "imediat" după arestarea sa, ordonată de un procuror. Ea invocă art. 5 alin. 3 din Convenție, care prevede următoarele:

« Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 litera c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere. »

A. Susținerea părților

27. Guvernul admite că procurorul nu este un magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare în sensul jurisprudenței Curții privind art. 5 alin. 3 din Convenție și că, la vremea faptelor, dreptul intern nu prevedea efectuarea controlului automat al detenției "imediat" după arestare. El subliniază că de la intrarea în vigoare a ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2003 ("OUG nr. 109/2003") de modificare a codului de procedură penală, procurorul nu poate decât să propună judecătorului competent arestarea preventivă a unei persoane. Asistată de un avocat, aceasta din urmă

trebuie să fie prezentată judecătorului competent până la sfârșitul reținerii sale pentru a statua asupra propunerii procurorului.

28. Reclamanta nu a prezentat obiecții asupra acestui punct.

B. Aprecierea Curții

29. Curtea constată că Guvernul recunoaște că procurorul nu este un magistrat abilitat prin lege să exercite funcții judiciare în sensul art. 5.3. din Convenție și că la vremea comiterii faptelor dreptul intern nu prevedea efectuarea controlului automat al detenției "imediat" după arestare așa cum o cere articolul menționat anterior (a se vedea, între altele, *Pantea împotriva României*, nr. 33343/96, paragrafele 236, 239 și 240, CEDO 2003-VI (extrase)).

30. Curtea relevă că din dosar reiese că reclamanta a fost reținută la 22 noiembrie 2000 și consideră, pe baza punerii sale în libertate după 24 de ore, că trebuie examinată această perioadă de privare de libertate într-un mod diferit (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Korkmaz și alții împotriva Turciei*, nr. 35979/97, paragraful 33, 21 martie 2006). Ea consideră că termenul de circa 24 de ore în timpul căruia interesata a fost reținută fără a fi prezentată în fața unui magistrat este conform cu cerințele art. 5 alin. 3 din Convenție (*Aquilina împotriva Maltei* [GC], nr. 25642/94, paragraful 51, CEDO 1999-III).

31. În privința arestării sale preventive printr-o ordonanță a procurorului din 24 noiembrie 2000 Curtea constată că de-abia la 12 decembrie 2000 regularitatea și temeinicia acestui arest preventiv au fost examinate de magistrații titulari ai puterilor judiciare - și anume, judecătorii de la Judecătoria București - așa cum prevede articolul citat anterior (*McKay împotriva Regatului Unit* [GC], nr. 543/03, paragrafele 40 și 47, CEDO 2006-...). Cu acest titlu ea relevă că niciuna din aceste chestiuni nu a fost

examinată la şedinţa din 5 decembrie 2000 de Tribunalul Bucureşti care doar a ordonat trimiterea cauzei la instanţa competentă.

32. Curtea reiterează că controlul judiciar cerut de art. 5 alin. 3 din Convenţie trebuie să intervină în maxim patru zile de la arestare (*McKay* citat anterior, paragraful 47), cu excepţia împrejurărilor absolut excepţionale (*Rigopoulos împotriva Spaniei* (decizie), nr. 37388/97, CEDO 1999-II). Ea nu vede niciun motiv în prezenta speţă care să justifice reţinerea reclamantei timp de 18 zile mai înainte de a fi chemată în faţa unui judecător sau unui alt magistrat îndeplinind cerinţele de la paragraful 3 al art. 3 citat anterior. Curtea ia act de modificarea ulterioară a dreptului intern pertinent prin OUG nr. 109/2003 dar consideră această evoluţie legislativă nu ar putea avea consecinţe asupra examinării în cazul în speţă a plângerii invocate de reclamantă.

33. Prin urmare s-a încălcat art. 5 alin. 3 din Convenţie.

II. Asupra pretensei încălcări a art. 8 din Convenţie

34. Reclamanta pretinde în substanţă că a suferit o atingere asupra dreptului la respectarea corespondenţei sale cu familia sa. Ea invocă art. 8 din Convenţie care prevede următoarele :

« 1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieţii sale private şi de familie, a domiciliului său şi a corespondenţei sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorităţi publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege şi dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea naţională, siguranţa publică, bunăstarea economică a ţării, apărarea ordinii şi prevenirea faptelor penale, protejarea sănătăţii sau a moralei, ori protejarea drepturilor şi libertăţilor altora. »

A. Asupra excepției preliminare a Guvernului

35. Guvernul susține că reclamanta nu a epuizat căile de atac interne în privința acestei plângeri deoarece nu a menționat niciodată pretinsa nerespectare a corespondenței sale în plângerile penale pe care le-a formulat și care vizau în special ilegalitatea dispoziției. El consideră că reclamanta nu a dovedit faptul că ar fi fost silită să-și retragă plângerea penală referitoare la dreptul la corespondență și că neînceperea urmăririi ce a fost comunicată interesatei la 3 mai 2001 nu privea o plângere asupra dreptului respectiv. Estimând că o plângere penală depusă la parchet în temeiul art. 195 cod penal permitea o cale de atac adecvată, accesibilă și suficientă și că ordonanța emisă asupra unei asemenea plângeri ar fi putut fi eventual contestată în fața instanțelor interne în temeiul art. 278 din codul de procedură penală așa cum este interpretat de Curtea Constituțională, Guvernul susține că această plângere trebuia respinsă în temeiul art. 35 alin. 1 din Convenție.

36. Reclamanta respinge argumentele Guvernului. Ea pretinde că avocații săi au întocmit în prezența sa o plângere penală pentru a denunța atingerile aduse dreptului său la respectarea corespondenței sale și că a fost supusă unor presiuni ale parchetului pentru a o retrage ulterior. De altfel, ea susține că o plângere penală formulată la Parchet în temeiul art. 195 din codul penal nu putea fi o cale de atac efectivă, deoarece acest articol nu-și găsea aplicarea în cazul său și o asemenea plângere ar fi trebuit de altfel să fie examinată de procurori sau chiar de persoanele la care se referea plângerea.

37. Curtea amintește că în decizia asupra admisibilității prezentei cauze, pronunțată la 4 ianuarie 2007, ea a considerat că excepția Guvernului întemeiată pe neepuizarea căilor de atac interne trebuia alăturată examinării fondului cauzei (paragraful 4 de mai sus). Pe baza esenței plângerii menționată de reclamantă, ea nu poate decât să

confirme această concluzie (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Giacomelli împotriva Italiei*, nr. 59909/00, paragraful 67, 2 noiembrie 2006).

B. Asupra temeiniciei plângerii

1. Susținerea părților

38. Guvernul pretinde că nu a existat nicio ingerință în dreptul reclamantei la respectarea corespondenței sale deoarece nicio probă nu permite să se susțină că corespondența cu familia sa ar fi fost deschisă în timpul arestului preventiv.

39. Presupunând chiar că a existat o ingerință în dreptul la corespondență datorită nepredării imediate a scrisorilor indicate în răspunsul adresat la 26 februarie 2001 de colonelul A.T.J. de la Ministerul de Interne, Guvernul consideră că această ingerință era prevăzută de lege, urmărea un scop legitim și era necesară într-o societate democratică. Într-adevăr, ingerința era prevăzută de instrucțiunile nr. 901, care erau accesibile reclamantei din moment ce fuseseră aduse la cunoștința sa în momentul arestării la 24 noiembrie 2000. Guvernul evidențiază că articolele 32 și 47 din aceste instrucțiuni, care de altfel erau afișate în mai multe locuri ale clădirii închisorii, prevedeau corespondența numai prin poștă și susține că aceste instrucțiuni constituiau o lege, ținând cont îndeosebi de faptul că erau formulate într-un mod foarte exact.

40. Guvernul susține că interesul legitim urmărit de autorități era apărarea ordinii și prevenirea comiterii de noi infracțiuni. El consideră că ingerința respectivă era proporțională cu scopul urmărit, pretinzând că nepredarea scrisorilor respective a fost adusă la cunoștința reclamantei și că autoritățile și-au manifestat deplina dispoziție în a-i preda scrisorile la cerere.

41. Reclamanta contestă argumentele Guvernului și susține că a existat o ingerință în dreptul său la corespondență. Ea adaugă că chiar presupunând că ingerința în litigiu nu era decât temporară, autoritățile au încălcat cerințele art. 8 din Convenție.

2. Aprecierea Curții

a) Asupra existenței unei ingerințe

42. Curtea constată că în cazul în speță părțile nu sunt de acord asupra existenței unei ingerințe în dreptul reclamantei la respectarea corespondenței sale: Guvernul contestă că s-ar fi deschis scrisorile primite de reclamantă din partea familiei sale și consideră că nepredarea imediată a trei din aceste scrisori interesatei nu constituie o ingerință în dreptul în cauză, în timp ce reclamanta susține contrariul.

43. Curtea reiterează faptul că controlul și - *a fortiori* - cenzurarea corespondenței deținuților de către autorități constituie o ingerință în dreptul acestora la respectarea corespondenței lor (a se vedea, de exemplu, *Calogero Diana împotriva Italiei*, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, Colecția 1996-V, pag. 1775, paragraful 28). De altfel, ea amintește că a considerat că fapta autorităților de a reține scrisorile trimise de un reclamant arestat preventiv reprezintă de asemenea o ingerință în dreptul la corespondență (*Zirovnický împotriva Republicii Ceha* (decizie), nr. 46170/99, 6 ianuarie 2004).

44. În cazul în speță Curtea relevă că din scrisoarea din 26 februarie 2001 a colonelului A.T.J. de la Ministerul de Interne reiese că cele trei scrisori trimise reclamantei de familia sa au fost reținute de autorități, în aplicarea art. 20 din legea nr. 23/1969 și a art. 32 și 47 ale instrucțiunilor nr. 901. În opinia Guvernului reclamanta a primit ulterior aceste scrisori, le-a deschis și le-a păstrat conținutul, scrisorile respective

fiind predate avocatului său la 30 martie 2001. Reclamanta neagă că ar fi deschis aceste plicuri, fără a preciza dacă, și dacă da la ce dată, administrația penitenciarului i-a predat respectivele scrisori.

45. Curtea constată că părțile sunt de acord asupra faptului că trei scrisori adresate reclamantei de familia sa cu prilejul trimiterii unui pachet au fost reținute de autorități, cel puțin în timpul unei anumite perioade.

Din dispozițiile legale interne citate în scrisoarea din 26 februarie 2001 menționată anterior reiese că nepredarea scrisorilor reclamantei se justifică cel puțin prin unul din motivele următoare: controlul conținutului acestor scrisori; lipsa acordului autorităților de urmărire penală pentru ca interesata să primească corespondență de la familia sa; sau trimiterea acestor scrisori pe o cale neautorizată.

46. Curtea nu consideră necesar să soluționeze dacă în cauză autoritățile au deschis scrisorile respective, în baza unui control automat al corespondenței, așa cum lasă să se înțeleagă scrisoarea din 26 februarie 2001 menționată anterior prin indicarea expresă a art. 20 din legea nr. 23/1969, care prevedea la vremea faptelor controlul conținutului corespondenței deținuților (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Cotlet împotriva României*, nr. 38565/97, paragrafele 43-44, 3 iunie 2003 și *Petra împotriva României*, Hotărârea din 23 septembrie 1998, *Colecție de hotărâri și decizii 1998-VII*, pag. 2854, paragraful 37). Într-adevăr, în lumina faptelor necontestate de părți și a jurisprudenței citată anterior, ea consideră că reținerea scrisorilor reclamantei de către autorități, cel puțin în timpul unei anumite perioade, reprezintă o ingerință în dreptul interesatei la respectarea corespondenței sale. Faptul că, răspunzând cererii de informații a avocatului său, Ministerul de Interne l-a informat prin scrisoarea din 26 februarie 2001 citată

anterior că reclamanta putea cere ca aceste scrisori să-i fie predate, nu conduce deloc la această concluzie.

b) Asupra justificării ingerinței

47. Această ingerință încalcă Convenția dacă nu îndeplinește cerințele paragrafului 2 al art. 8. Trebuie deci descoperit dacă era "prevăzută de lege", inspirată din unul sau mai multe scopuri legitime pe baza respectivului paragraf și "necesară într-o societate democratică".

48. Curtea observă că în opinia Guvernului ingerința respectivă era prevăzută de articolele 32 și 47 ale instrucțiunilor nr. 901.

49. Curtea relevă prin urmare că pe baza ingerinței menționate anterior, a bazei legale indicată de Guvern și a elementelor oferite de acesta din urmă, reieșea că o plângere penală întemeiată pe art. 195 cod penal nu putea constitui o cale efectivă de atac în speță. Ea constată într-adevăr, pe de o parte, că articolul citat anterior pedepsește ingerința "fără drept" în dreptul la respectarea corespondenței, ceea ce nu era cazul în speță, deoarece părțile nu contestă nici dreptul administrației, pe baza dreptului intern, de a reține corespondența deținuților în temeiul instrucțiunilor nr. 901, nici aplicarea acestor instrucțiuni în cazul în speță. Pe de altă parte Guvernul nu a prezentat niciun exemplu de jurisprudență internă de sancționare a nepredării unei scrisori unui deținut în cazul în care o asemenea măsură ar fi fost luată în aplicarea dreptului intern. Curtea amintește că a ajuns la aceeași concluzie de ineficiență a căilor de atac în alte cauze privind controlul corespondenței deținuților în state membre care autorizau un asemenea control (*Slavgorodski împotriva Estoniei* (decizie), nr. 37043/97, CEDO 1999-II și *Kornakovs împotriva Letoniei*, nr. 61005/00, paragrafele 142-151, 15 iunie 2006).

50. Potrivit corespondenței constante a Curții, cuvintele "prevăzută de lege" în sensul art. 8 alin. 2 din Convenție înseamnă în primul rând că măsura incriminată trebuie să aibă o bază legală în dreptul intern. În această privință Curtea a înțeles întotdeauna termenul "lege" în accepțiunea sa materială și nu formală; ea a inclus aici de asemenea texte cu caracter "infralegislativ" emise de autoritățile competente pe baza unei puteri normative delegate. Cu toate acestea, existența unei baze legale nu este suficientă; mai trebuie ca legea în cauză să fie accesibilă persoanei interesate și previzibilă (*Lavents împotriva Letoniei*, nr. 58442/00, paragraful 135, 28 noiembrie 2002).

51. Curtea constată mai întâi că Guvernul, care nu a prezentat instrucțiunile nr. 901, limitându-se la a indica conținutul unora din articolele sale, nu a oferit mai ales elemente care să conducă la concluzia că Ministerul de Interne ar fi emis instrucțiunile respective în baza unei puteri normative delegate. Ea amintește că a statuat deja că circularele sau instrucțiunile de serviciu emise de administrație și care nu îndeplinesc această ultimă condiție nu pot fi calificate drept "lege" în sensul art. 8 din Convenție (*Amuur împotriva Franței*, Hotărârea din 25 iunie 1996, *Colecția* 1996-III, paragraful 53 și *Frérot împotriva Franței*, nr. 70204/01, paragraful 59 *in fine*, 12 iunie 2007).

52. Presupunând chiar că această condiție ar fi îndeplinită, Curtea constată de altfel în privința accesibilităților instrucțiunilor nr. 901 că nu reies deloc elementele oferite de Guvern sau că Curtea s-a convins că aceste instrucțiuni ar fi fost publicate, pentru ca persoanele interesate, în special reclamanta sau familia sa, să poată lua cunoștință de ele (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Cotlet*, citat anterior, paragraful 47 și *Petra* citat anterior, pag. 2854, paragraful 37 *in fine*).

În această privință Curtea nu ar putea admite argumentul Guvernului conform căruia dispozițiile pertinente ale acestor instrucțiuni ar fi fost aduse la cunoștința reclamantei cu prilejul arestării sale la 24 noiembrie 2000. Termenii declarației semnate de reclamantă la 24 noiembrie 2000, care nu fac precizări pe această temă și refuzul autorităților de a preda avocatului său la 26 februarie 2001 o copie a dispozițiilor pertinente pe baza caracterului lor confidențial, nu permit să se concluzioneze că reclamanta ar fi cunoscut concret aceste dispoziții.

53. Pe baza observațiilor de mai sus, Curtea consideră că ingerința în litigiu nu era prevăzută de o "lege" în sensul paragrafului 2 al art. 8 din Convenție. Pe baza acestei constatări ea consideră că nu trebuie continuată examinarea plângerii reclamantei pentru a descoperi dacă ingerința viza un "scop legitim" și era "necesară într-o societate democratică".

54. Prin urmare, Curtea respinge excepția preliminară a Guvernului și decide că s-a încălcat art. 8 din Convenție.

III. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

55. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

« În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Prejudiciu

56. Fără a oferi detalii asupra naturii prejudiciului corespunzător, reclamanta cere 100.000 lei noi românești (RON) pentru fiecare zi de detenție "ilegală" în opinia sa începând cu 24 noiembrie 2000, pentru pretinsa încălcare a art. 5 alin. 3 din Convenție și 30.000 euro pentru reparația prejudiciului pe care l-ar fi suferit datorită încălcării art. 8 din Convenție.

57. Guvernul susține mai întâi că nu există o legătură de cauzalitate între încălcările constatate și prejudiciul pretins, care ar putea fi eventual calificat drept prejudiciu moral. În privința sumelor cerute de reclamantă, el consideră că constatarea încălcării ar putea constitui în sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru prejudiciul moral invocat și că, în orice caz, aceste sume sunt excesive conform jurisprudenței Curții.

58. Ținând cont de încălcările pe care le-a constatat, Curtea nu ar putea alocă vreo sumă în temeiul art. 41 din Convenție pentru detenția calificată drept "ilegală" de reclamantă. Curtea consideră totuși că cererea interesatei, care face trimitere la încălcarea articolelor 5 alin. 3 și 8 din Convenție, vizează de asemenea, în substanță, reparația prejudiciului moral suferit iar constatările încălcării la care a condus nu sunt suficiente pentru a-l repara. Statuând în echitate, ea consideră că suma de 3.000 euro constituie o reparație rezonabilă a prejudiciului respectiv.

B. Costuri și cheltuieli

59. Reclamanta nu a formulat nicio cerere și nu a prezentat acte doveditoare până la termenul indicat în acest scop după ce Curtea a declarat cererea parțial admisibilă la 4 ianuarie 2007. Ulterior expirării acestui termen ea a invocat că a trimis Curții în decembrie 2004 o cerere cu acest titlu, însoțită de acte doveditoare.

60. Guvernul se opune acordării de către Curte a unei sume drept costuri și cheltuieli pe motiv că reclamanta nu a prezentat acte doveditoare în sprijinul cererii sale formulată cu acest titlu cu ocazia introducerii cererii.

61. Curtea amintește că nu acordă nicio sumă cu titlu de satisfacție echitabilă dacă pretențiile indicate și actele doveditoare necesare nu au fost prezentate până la termenul indicat în acest scop de art. 60 alin. 1 din regulament, chiar și în cazul în care partea solicitantă și-ar fi indicat pretențiile într-o fază anterioară a procedurii (*Gourguenidze împotriva Georgiei*, nr. 71678/01, paragraful 81, 17 octombrie 2006).

62. În cazul în speță Curtea constată că în ciuda informațiilor incluse în scrisoarea grefei de transmitere a unei copii a deciziei Curții din 4 ianuarie 2007, reclamanta nu a prezentat până la termenul indicat nicio cerere cu titlu de costuri și cheltuieli și nici nu a făcut referire la cererea și la actele doveditoare pe care le pretinde că le-a prezentat într-o fază anterioară procedurii (a se vedea, *a contrario*, *Gourguenidze* citat anterior, paragraful 82).

Trebuie deci să nu i se aloce nicio sumă cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Majorări de întârziere

63. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. judecă pe fond excepția preliminară a Guvernului referitoare la neepuizarea căilor de atac interne privind plângerea reclamantei întemeiată pe art. 8 din Convenție și o respinge după examinarea pe fond ;

2. hotărăște că s-a încălcat art. 5 alin. 3 din Convenție ;

3. hotărăște că s-a încălcat art. 8 din Convenție ;

4. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție, 3.000 euro (trei mii euro) pentru prejudiciul moral, la care se adaugă orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit ;

b) că începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma va fi majorată cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

5. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 27 septembrie 2007, în aplicarea [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Bostjan M. Zupančič,

președinte

Santiago Quesada,

grefier